

Vesihuoltolain 17 a §:n mukainen sopimus huleveden viemäröinnistä

Yleistä

Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) sekä vesihuoltolain (119/2001) muutokset tulivat voimaan 1.9.2014. Lakimuutoksilla on merkittäviä vaikutuksia hulevesien hallinnan järjestämiseen ja vastuisiin kunnissa. Hulevesien hallinnan sääntely sisällytettiin pääosin maankäyttö- ja rakennuslakiin, vesihuoltolaissa säädetään nykyisin ainoastaan huleveden viemäröinnistä silloin kun vesihuoltolaitos siitä huolehtii.

Lakimuutokset edellyttävät kunnissa useita hallinnollisia toimenpiteitä, joista yksi on huleveden viemäröinnistä huolehtimisesta sopiminen vesihuoltolaitoksen kanssa. Mikäli halutaan, että vesihuoltolaitos huolehtii jatkossa huleveden viemäröinnistä, on asiasta tehtävä sopimus ja päätös vesihuoltolain 17 a §:n mukaisesti. Vaikka vesihuoltolain 17 a § mahdollistaa tietyin edellytyksin asiasta päättämisen ilman sopimuksen laatimista, suosituksena on kaikissa tilanteissa pyrkiä pääsemään neuvottelutulokseen ja laatia asiasta sopimus. Mikäli kunta itse huolehtii huleveden viemäröinnistä, kyseisen sopimuksen laatiminen ei ole tarpeen.

Kuntaliitto ja Vesilaitosyhdistys ovat yhteistyössä laatineet kuntien ja vesihuoltolaitosten käyttöön oheisen sopimusmallin vesihuoltolain 17 a §:n mukaisen huleveden viemäröinnistä. Molemmat osapuolet pitivät mallin laatimista erittäin tärkeänä, jotta hulevesien hallinnan järjestämisen uudet vaatimukset saadaan kunnissa heti alusta alkaen hyvälle pohjalle. Sopimusmalli on laadittu siten, että se on käytettävissä mahdollisimman laajasti erilaisissa kunnissa. Sopimusmallia muokataan kunnissa tarpeiden mukaan.

Sopimusmallin laatimisen yhteydessä aloitettiin myös määritysperusteiden laatiminen vesihuoltolain 19 a §:n mukaiselle korvaukselle yleisten alueiden huleveden viemäröinnistä. Korvauksen perusteet on tärkeää sisällyttää sopimukseen, kuten mallissakin on tehty.

Tässä taustamuistiossa käsitellään lyhyesti hulevesien hallintaan liittyviä lainsäädäntömuutoksia, sopimusmallin rakennetta ja sen käyttämistä sekä esitetään perustelut sopimusmallin kulkemisen pykälälle.

Huleveden hallinta lainsäädännössä

Maankäyttö- ja rakennuslain 103 i §:n mukaan kunta vastaa asemakaava-alueella hulevesien hallinnan järjestämisestä. Hulevesien hallinnalla tarkoitetaan hulevesien hallinnan kokonaisuutta, johon kuuluvat erilaiset kunnan ja vesihuoltolaitoksen hulevesijärjestelmät. Huleveden viemäröinti on siis osa hulevesien hallinnan kokonaisuutta. Kunta voi täyttää 103 i §:n mukaisen hulevesien hallinnan järjestämisvelvollisuutensa monin vaihtoehtoisin tavoin edistämällä hulevesien hallinnan rakenteiden syntyä.

Vesihuoltolain 17 a §:n mukaan kunta voi päättää vesihuoltolaitoksen kanssa neuvoteltuaan, että vesihuoltolaitos huolehtii huleveden viemäröinnistä päätöksessä määritellyllä alueella. Päätöksen tekeminen edellyttää sopimuksen laatimista asiasta vesihuoltolaitoksen kanssa tai mikäli sopimukseen ei päästä, päätös voidaan tehdä, mikäli kyseisen alueen hulevedet on osoitettu viemäritäviksi kaavassa, katusuunnitelmassa tai yleisen alueen suunnitelmassa. Kun lain 17 a §:n mukainen päätös on tehty, päätöksessä määritelty alue korvaa vanhan lain mukaisen huleveden viemäröinnin toiminta-alueen. Vesihuoltolaitoksen huolehtiessa huleveden viemäröinnistä 17 a §:n päätöksen mukaisesti sovelletaan huleveden viemäröintiin vesihuoltolain säännöksiä.

Kunta voi myös itse huolehtia huleveden viemäröinnistä. Tällaisessa tilanteessa 17 a §:n mukaista sopimusta ei tarvitse tehdä. Kun kunta huolehtii huleveden viemäröinnistä, huolehtimisessa sovelletaan kaikilta osin maankäyttö- ja rakennuslakia. Maankäyttö- ja rakennuslain säännökset eroavat selvästi vesihuoltolain huleveden viemäröintiä koskevista säännöksistä. Siten menettelytavat ja lainsäädännön vaatimukset, kuten liittämiseen ja maksuihin liittyvät

asiat, eroavat toisistaan merkittävästi riippuen siitä huolehtiiko huleveden viemäroinnistä vesihuoltolaitos vai kunta.

Kunnan hulevesijärjestelmän muodostavat kunnan omistuksessa ja vastuulla olevat hulevesien hallinnan järjestelmät. Kunnan hulevesijärjestelmä koostuu esimerkiksi erilaisista viivytys- ja imeytysrakenteista sekä muista maanpäällisistä rakenteista. Vesihuoltolaitoksen huolehties- sa huleveden viemäroinnistä, eivät sen hulevesiviemäriverkostot ole osa kunnan hulevesijär- jestelmää. Mikäli hulevesiviemäriverkosto puolestaan on kunnan vastuulla, on se osa kunnan hulevesijärjestelmää. Hulevesien hallinnan kannalta on ehdottoman tärkeää, että kunnan hu- levesijärjestelmä ja vesihuoltolaitoksen hulevesiviemäriverkosto muodostavat yhteensopivan kokonaisuuden.

Kunta voi periä julkisoikeudellista hulevesimaksua kunnan hulevesijärjestelmän piiriin kuulu- vilta kiinteistöiltä eli kiinteistöiltä, joita kunnan hulevesijärjestelmä palvelee. Hulevesimaksulla voidaan kattaa kunnan hulevesijärjestelmän suunnittelusta, rakentamisesta ja ylläpidosta ai- heutuvia kustannuksia. Kunnan hulevesimaksusta säädetään maankäyttö- ja rakennuslaissa. Vesihuoltolaitoksen on puolestaan pystyttävä kattamaan huleveden viemäroinnistä aiheutuvat kustannukset asiakkailtaan perimillä yksityisoikeudellisilla maksuilla (vesihuoltolaki 17 a §, 18 §, 19 §). Vesihuoltolaitoksen huleveden viemäroinnistä perimistä maksuista säädetään siis ve- sihuoltolaissa. Lisäksi vesihuoltolaitos perii kunnalta vesihuoltolain 19 a §:n mukaisesti korva- uksen yleisten alueiden huleveden viemäroinnistä. Hulevesien hallintaan liittyvää maksuliiken- nettä on kuvattu alla kuvassa 1.

Hulevesien hallinnan maksuliikenne

Kuva 1. Hulevesien hallinnan maksut.

Sopimusmallin rakenne ja käyttäminen

Sopimusmalli koostuu varsinaisesta sopimuksesta ja sen liitteistä. Liitteitä käyttämällä sopi- musmallista on saatu mahdollisimman laajasti sovellettavissa oleva. Liitteisiin sisällytetään esimerkiksi vesihuoltolaitoksen huleveden viemärointialue, vastuuajakokaavio ja sen selitykset hulevesiviemärijärjestelmään kuuluvien rakenteiden ja laitteiden osalta sekä perusteet vesi- huoltolain 19 a §:n mukaisen korvauksen perimiseksi.

Sopimusmalli sekä liitteet sisältävät sekä sellaisenaan käytettävissä olevaa tekstiä että kohtia, jotka sopijapuolten on täytettävä tapauskohtaisesti. Tapauskohtaisesti täytettävät kohdat on merkitty hakasulkein []. Hakasulkeiden sisällä oleva teksti sisältää ohjeistusta kyseisen koh- dan laatimiseksi.

Kunta ja vesihuoltolaitos laativat yhdessä sopimuksen hulevesien viemäroinnistä. Kun sopi- muksen sisältö liitteineen on valmis, kunnan on vielä tehtävä erillinen päätös asiasta. Kunta ja vesihuoltolaitos muokkaavat sopimusmallia tarpeidensa mukaiseksi. Erityisesti sopimuksen liitteiden sisältö on määritettävä kuntakohtaisesti.

Pykäläkohtaiset perustelut

1 § Sopijapuolet

Sopijapuoliksi kirjataan sopimuksen laatineet kunta ja vesihuoltolaitos yhteystietoineen. Lisäksi kohdassa nimetään osapuolten yhteyshenkilöt, joita voi olla useampia. Yhteyshenkilöiden tarkat tiedot täytetään liitteeseen 4, jotta niiden muuttaminen tarvittaessa on helpompaa. Yhteyshenkilöistä annettavat tiedot ovat titteli, nimi, yhteystiedot sekä tehtävät hulevesien hallintaan liittyen.

Yhteyshenkilöistä voidaan muodostaa esimerkiksi seurantaryhmä, jos se katsotaan tarpeelliseksi. Varsinkin pienemmillä paikkakunnilla tämä ei välttämättä ole tarpeen, vaan yhteyshenkilöt voivat toimia vapaamuotoisemmin. Yhteyshenkilöiden tehtävistä sopimukseen liittyen määrätään sopimuksen 2 §:ssä.

2 § Yhteyshenkilöiden tehtävät ja yhteistoiminta

Yhteyshenkilöiden tehtävänä on valvoa sopimuksen toteutumista ja antaa tietoja toisilleen sopimukseen liittyvistä asioista. Sopimuksen toteutumisen valvomisella tarkoitetaan sen seuraamista, että sopimuksessa sovitut asiat toteutuvat ja kumpikin osapuoli vastaa omista velvoitteistaan. Yhteyshenkilöitä koskevia velvoitteita on myös sopimuksen muissa pykälissä, esimerkiksi tiedonantovelvollisuudesta sovitaan 9 §:ssä.

Yhteyshenkilöt eivät keskinäisellä päätöksellä voi muuttaa sopimusta, vaan siihen tarvitaan kunnan ja vesihuoltolaitoksen yhteinen päätös. Yhteyshenkilöiden tehtävänä on tunnistaa sopimuksen ja sen liitteiden päivytystarpeita ja viestiä niistä eteenpäin. Kunta ja vesihuoltolaitos voivat halutessaan sopia, että yhteyshenkilöt huolehtivat sopimuksen liitteiden päivittämisestä erikseen määritellyiltä osin. Esimerkiksi liitteessä 1 olevan huleveden viemäröintialueen päivittäminen viranhaltijan toimesta voi olla perusteltua joissakin tapauksissa. Tämä edellyttää asiasta määräämistä kunnan johtosäännössä.

Yhteyshenkilöiden tehtäväksi asetetaan osapuolten välisen huleveden viemäröintiä koskevan tapaamisen järjestäminen. Tapaaminen on järjestettävä kerran vuodessa, mutta tarvittaessa se voidaan järjestää useamminkin. Kuntaliitto ja Vesilaitosyhdistys suosittelevat, että sopimukseen kirjataan velvoite järjestää tapaaminen vähintään kerran vuodessa. Tapaaminen kerran vuodessa on tarpeen budjetoinninkin vuoksi. Tapaamisessa käydään läpi sopimukseen liittyvät asiat sekä tilanne huleveden viemäröinnissä. Kokouksen tehtäväksi voidaan johtosäännössä asettaa huleveden viemäröintialueen päivittäminen. Lisäksi on tarpeen arvioida yhdyskuntakehityksen tarve huleveden viemäröinnille.

Kokouksessa voidaan käsitellä esimerkiksi:

- huleveden viemäröintialueen päivittäminen (mikäli johtosäännössä on näin määrätty)
- yleisten alueiden huleveden viemäröinnistä perityn korvauksen määrän oikeellisuuden tarkistaminen
- sopimuksen toteutumisen ja päivittämistarpeen arviointi
- yhdyskuntakehityksen tarpeen arviointi
- onko osapuolten olosuhteissa tapahtunut tai tapahtumassa muutoksia

3 § Määritelmät

Pykälässä määritellään sopimuksen kannalta olennaiset käsitteet, jotta ne olisivat yksiselitteisiä. Määritelmät sisältävät myös suoraan laissa määriteltyjä käsitteitä, jotta sopimus olisi helpommin ymmärrettävissä sellaisellekin henkilölle, joka ei ole toiminut vesihuollon tai kunnan teknisen toimen alalla.

Tämän mallisopimuksen mukaisten käsitteiden määrittelyssä on lainsäädännön lisäksi käytetty mahdollisimman paljon hyväksi lainsäädännön perustelutekstejä, vesihuoltolakiopasta sekä hulevesiopasta. Näitä määritelmiä suositellaan käytettävän sopimusmallia sovellettaessa.

On huomattava, että yhdyskuntakehityksen tarpeella tarkoitetaan yhdyskunnan kehittymistä nimenomaan vesihuollon tarpeen näkökulmasta. Käytännössä yhdyskuntakehityksen tarve syntyy useimmiten kaavoituksen ja kaavan toteuttamisen yhteydessä. Mikäli alueen hulevesien hallinnan osaksi on suunniteltu huleveden viemäröintiä, on se tarpeen rakentaa samalla kun alue muutenkin rakentuu.

4 § Sopimuksen tausta

Tässä pykälässä todetaan sopimuksen taustalla vaikuttava lainsäädäntö eli käytännössä perustellaan se, miksi sopimus laaditaan. Kohta antaa lisätietoa lukijalle.

Tässä mallissa pykälään on kirjattu maankäyttö- ja rakennuslain 103 i § sekä vesihuoltolain 17 a §. MRL:n 103 §:ssä säädetään kunnan vastuusta hulevesien hallinnan järjestämisestä ja tavoista, joilla järjestämisvelvollisuus voidaan täyttää. Yksi mahdollisuus on ryhtyä toimenpiteisiin vesihuoltolaitoksen hulevesiviemäriverkoston toteuttamiseksi. Sopimus itsessään perustuu vesihuoltolain 17 a §:ään. Mikäli kunta haluaa, että vesihuoltolaitos huolehtii huleveden viemäroinnistä, on asiasta lähtökohtaisesti neuvoteltava ja laadittava sopimus.

5 § Sopimuksen kohde

Sopimuksen kohteena on sopia huleveden viemäroinnistä huolehtimisesta kunnan ja vesihuoltolaitoksen välillä siten kun vesihuoltolaki edellyttää. On tärkeitä huomata, että tämä kyseinen sopimus koskee vain vesihuoltolain mukaisen huleveden viemäroinnin huolehtimisvastuun siirtämistä vesihuoltolaitokselle. Mikäli kunnassa halutaan, että vesihuoltolaitos huolehtii jatkossa myös joistakin muista hulevesien hallintaan liittyvistä tehtävistä, on siitä tarpeen sopia erillisessä sopimuksessa.

Pykälässä määritellään alue, jolla vesihuoltolaitos huolehtii huleveden viemäroinnistä (huleveden viemärointialue). Kartta kyseisestä alueesta liitetään sopimuksen liitteeksi 1. Tämä huleveden viemärointialue korvaa vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen huleveden viemäroinnin osalta. Huleveden viemärointialueesta sopiminen on tämän sopimuksen perimmäinen tarkoitus.

Liitteen 1 kartassa esitetään huleveden viemärointialue mahdollisimman yksiselitteisesti. Alueen rajaamiseen on suositeltavaa käyttää samoja periaatteita kuin vesihuollon toiminta-alueita rajatessa. Alue suositellaan rajattavan kiinteistöjen rajoja myöden. Huleveden viemärointialue sisältää alueet, joille hulevesiviemäriverkosto on jo rakennettu sekä alueet, joille se tullaan yhdyskuntakehityksen tarpeen mukaisesti rakentamaan. Useimmissa tapauksissa tämä tarkoittaa sitä, että hulevesiviemäriverkosto on rakennettava huleveden viemärointialueeseen kuuluvalla alueella kaavan toteuttamisen yhteydessä.

On suositeltavaa, että huleveden viemärointialueeseen sisällytetään vain sellaiset alueet, joissa hulevesiviemäriverkosto on jo rakennettu ja toisaalta alueet, joihin se tullaan lähivuosina rakentamaan. Ei ole siis tarpeen määrittää hulevesiviemäreiden piiriin tulevia alueita pitkälle tulevaisuuteen. Huleveden viemärointialue suositellaan tarvittaessa päivitettäväksi vuosittain, jolloin hulevesiviemäriverkoston laajentamisalueet voidaan määrittellä mahdollisimman tarkkaan ja luotettavasti. Alueen tarkistaminen voidaan antaa yhteyshenkilöiden tehtäväksi, jolloin tarkistaminen voidaan tehdä vuosittain järjestettävässä kokouksessa. Tämä edellyttää asiasta määräämistä johtosäännöstä, josta kerrotaan myöhemmin tarkemmin.

6 § Vastuut ja velvoitteet

Tässä pykälässä velvoitetaan vesihuoltolaitos huolehtimaan huleveden viemärointialueella (5 §) verkoston ja siihen liittyvien rakenteiden ja laitteiden suunnittelusta, rakentamisesta ja ylläpidosta. Tälläkin hetkellä vastuujako kunnan ja vesihuoltolaitoksen välillä huleveden hallintajärjestelmään liittyvistä rakenteista ja laitteista vaihtelee kunnittain. Vastuujako on tarpeen esittää yksiselitteisesti ja sitä varten tämän sopimusmallin liitteeksi 2 on laadittu kaaviokuva erilaisista mahdollisista yleisellä alueella sijaitsevista huleveden viemäriverkoston kuuluvista tai liittyvistä rakenteista. Kaaviota voi tarvittaessa täydentää omaan tilanteeseen sopivaksi. Kaavioon täydennetään rastiruutuun menetelmällä vesihuoltolaitoksen vastuulle kuuluvat rakenteet ja laitteet. Kaavio on vesihuoltolaitoksen osalta tyhjentävä, mutta kunnan hulevesijärjestelmään voi kuulua muunkinlaisia rakenteita ja laitteita kuin mitä kaaviossa on esitetty. Liitteeseen on tarpeen laatia myös sanallinen kuvaus vastuujasta, jotta se olisi molemmille osapuolille mahdollisimman selkeä.

Tämän mallin liite 2 sisältää kaksi kaaviokuvaa: kaavion yleisellä alueella mahdollisesti sijaitsevista rakenteista ja laitteista sekä kaavion hulevesiverkoston sijoittumisesta kaava-alueelle. Jälkimmäisen kaavion tarkoituksena on selkeyttää kiinteistön ja vesihuoltolaitoksen (tai kunnan) vastuurajoja huleveden viemäroinnissä. Siinä on kuvattu kiinteistön vastuulle kuuluvat rakenteet ja laitteet. Tyypiltään tämä kaavio on selkeyttävä ja lisätietoa antava.

Mikäli tämän sopimuksen laatimiseen liittyy rakenteiden tai laitteiden siirtämistä kunnalta vesihuoltolaitokselle tai päinvastoin, on niiden luovuttamisesta ja luovuttamisen ehdoista laadit-

tava erillinen sopimus. Luovutussopimuksessa on sovittava esimerkiksi rakenteiden ja laitteiden luovutuskunnosta.

Sopimuksessa veloitetaan vesihuoltolaitos rakentamaan hulevesiverkosto siten, että se on yhteensopiva kunnan hulevesijärjestelmän kanssa. Tämän kohdan tarkoituksena on, että hulevesien hallinta kunnan alueella suunniteltaisiin kokonaisuutena. On tärkeää, että osapuolet osallistuvat yhdessä hulevesien hallinnan suunnitteluun.

Pykälässä veloitetaan vielä sopijapuolet noudattamaan sopimusta toteuttaessaan huleveden viemäröintiin liittyvää lainsäädäntöä, kuten vesihuoltolakia, maankäyttö- ja rakennuslakia, ympäristönsuojelulakia sekä vesilakia. Kyseiset lait on lueteltu sopimuksessa esimerkkeinä, sillä kaikkia huleveden viemäröinnin toteuttamiseen liittyviä voimassa olevia lakeja ja muita säädöksiä ei voi määrittellä sopimuksessa etukäteen. Sopimuksessa on haluttu korostaa lainsäädännön noudattamisvelvollisuutta, vaikka voimassa olevaa lainsäädäntöä on luonnollisesti aina noudatettava. Lainsäädännön noudattamisen nostaminen esille korostaa myös sitä, että toimintaan liittyvän lainsäädännön veloitteiden noudattamatta jättäminen on sopimusrikkomus, josta toiselle sopijapuolelle tai kolmannelle aiheutunut vahinko kuuluu korvausvelvollisuuden piiriin. Vahingonkorvausvelvollisuudesta on kerrottu tarkemmin sopimuksen 10 §:n perusteluissa.

7 § Korvaus yleisten alueiden huleveden viemäröinnistä

Vesihuoltolain 19 a §:n mukaan vesihuoltolaitos perii kunnalta korvauksen yleisten alueiden huleveden viemäröinnistä. Korvausta peritään siinä tapauksessa, että vesihuoltolaitos huolehtii huleveden viemäröinnistä. Kyseessä on nimenomaan korvaus, mikä tarkoittaa sitä, että perittävän summan tulee vastata todellisia kustannuksia. Koska korvaus liittyy huleveden viemäröintiin, on siitä ja sen määräytymisestä tarpeen sopia tässä sopimuksessa.

Vesihuoltolaitoksen on vesihuoltolain mukaan eriytettävä kirjanpidossaan huleveden viemäröinnin kustannukset, mutta tätä on haluttu vielä erikseen korostaa tässä sopimuksessa. Eriytetyistä huleveden viemäröinnin kustannuksista lasketaan myös kunnalta perittävä korvaus.

Korvauksen tulee perustua todellisiin kustannuksiin, jotka koostuvat suunnittelusta, rakentamisesta ja ylläpitämisestä. Tarkkojen kustannusten selvittämiseksi pitäisi pystyä selvittämään mikä hulevedestä muodostuu yleisillä alueilla ja mikä yksityisillä kiinteistöillä. Käytännössä tarkan osuuden selvittäminen ei ole mahdollista. Vesihuoltolaitosten kehittämisrahasto on keväällä rahoittanut Pöyry Finland Oy:n toteuttaman projektin, jossa oli tarkoituksena selvittää menetelmiä, joiden avulla yleisillä alueilla syntyvän huleveden määrää voitaisiin arvioida.

Kuntakohtaisen arvioin saamiseksi kunnat ja vesihuoltolaitokset voivat käyttää yleisiltä alueilta muodostuvien huleveden viemäröinnin kustannusten osuuden arviointiin mainitussa projektissa käytettyjä malleja tai muita määritysperusteita (asiasta tarkemmin liitteen 3 perusteluissa). Kunnissa on järkevää ottaa huomioon myös eri menettelytapojen työläys kun osuuden määrittäminen aloitetaan.

Korvauksen perusteet esitetään liitteessä 3. Liitteessä on tarpeen esittää ensinnäkin kustannukset, jotka sisällytetään huleveden viemäröinnin kustannuksiin. Laitoskohtaisesti kustannusrakenteesta riippuen on tarpeen tarkastella mitä kustannuksia tai osuuksia kustannuksista sisällytetään huleveden viemäröinnin kustannuksiin. Toisekseen liitteessä on esitettävä se osuus kustannuksista, joka syntyy yleisten alueiden huleveden viemäröinnistä. Liitteessä esitetään käytettävä prosenttiosuus sekä perusteet, joilla prosenttiosuus on määritetty tai mihin se perustuu.

Yhteyshenkilöiden vuosittain järjestettävässä kokouksessa tarkistetaan vuosittain vastaako kunnalta peritty rahasumma sopimuksen mukaista korvausta. Käytännössä siis varmistetaan, että kunnan maksama summa on sopimuksessa sovittu osuus huleveden viemäröinnin kokonaiskustannuksista. Tarkoitus ei ole, että vuosittain tarkistettaisiin myös osuuden määräytymisperusteet eli arvioitaisiin prosenttiosuus uudelleen. Tämä ei ole järkevää, sillä alueittain muodostuvassa huleveden viemäröinnissä on aina vuosittaista vaihtelua. Määräytymisperusteita on suositeltavaa tarkastella 3-5 vuoden välein ja korjata osuutta tarvittaessa.

8 § Varautuminen häiriötilanteisiin

Pykälässä veloitetaan osapuolet varautumaan häiriötilanteisiin hulevesien hallinnassa. Varautuminen on ensi arvoisen tärkeää, sillä se parantaa huleveden hallinnan toimintavarmuutta sekä sen avulla voidaan välttää esimerkiksi rakenteiden kastumisesta aiheutuvia omaisuusva-

hinkoja. Kunnan ja vesihuoltolaitoksen huleveden hallintajärjestelmät muodostavat kokonaisuuden, joten on tärkeää, että varautuminen tapahtuu hyvässä yhteistyössä. Molempien osapuolten suunnitelmissa on otettava huomioon hulevesien hallinnan kokonaisuus, ei ainoastaan omaa osaansa hulevesien hallinnasta. Osapuolet vastaavat omalta osaltaan häiriötilanteisiin varautumisesta sekä suunnitelmien yhteensovittamisesta.

Vesihuoltolaitoksen on laadittava suunnitelma tai toimintamalli häiriötilanteisiin varautumisesta huleveden viemäröinnissä ja liitettävä se osaksi vesihuollon varautumissuunnitelmaa. On tärkeää, että varautumiseen liittyvät suunnitelmat muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden. Vesihuoltolaitoksen on lisäksi yhteen sovitettava häiriötilannesuunnitelmansa kunnan jatkuvuudenhallintasuunnitelmien kanssa. Kunta puolestaan sisällyttää kunnan hulevesijärjestelmän häiriötilanteisiin varautumiseen liittyvät suunnitelmat osaksi omia jatkuvuudenhallintasuunnitelmiaan.

Huoltovarmuuskeskus on laatinut toimijoille yhteiset suositukset niiden toiminnan jatkuvuuden takaamiseksi. Tarkoituksena on, että toimijat sisällyttäisivät hankinta- ja yhteistyösopimuksiin ehtoja, jotka velvoittavat sopimuskumppaneita ja heidän alihankkijoitaan noudattamaan jatkuvuuden hallintaa koskevia suosituksia. Tätä tarkoitusta varten laaditut SOPIVA-suositukset ja SOPIVA-mallilausekkeet on laadittu siten, että niitä voi sellaisenaan käyttää sopimuksissa. Halutessaan kunnat ja vesihuoltolaitokset voivat sisällyttää SOPIVA-mallilausekkeitä ja -suosituksia tähän sopimukseen tai sen liitteeksi. Lisätietoa on saatavana osoitteesta: <http://www.huoltovarmuus.fi/tietoa-huoltovarmuudesta/jatkuvuudenhallinta/sopiva/>.

9 § Tiedonantovelvollisuus

Sopimuksessa veloitetaan osapuolet ilmoittamaan toisilleen välittömästi sellaisista muutoksista toiminnassaan, joilla voi olla vaikutusta huleveden viemäröinnistä huolehtimiseen. Kunnan on esimerkiksi ilmoitettava vesihuoltolaitokselle, mikäli se ryhtyy jollakin alueella toimenpiteisiin erilaisten maanpäällisten järjestelmien rakentamiseksi. Vesihuoltolaitoksen on puolestaan ilmoitettava kunnalle esimerkiksi huleveden viemäröintiin liittyvistä laiterikoista, joilla voi olla vaikutuksia kunnan alueella.

Sopimuksessa määritellään myös tiedonantotapa erilaisissa tilanteissa. Mikäli tilanne vaatii osapuolilta välittömiä toimenpiteitä tai sillä voi olla merkittäviä vaikutuksia lyhyellä aikavälillä, on asiasta ilmoitettava toisen osapuolen yhteyshenkilölle puhelimitse. Mikäli tilanne taas ei vaadi välittömiä toimenpiteitä, eikä sillä ole tiedossa olevia välittömiä vaikutuksia, voidaan tiedonantovelvollisuus täyttää viestimällä asiasta kirjallisesti tai sähköisesti. Jotta tiedonkulku voidaan varmistaa, on vastaanottavan osapuolen yhteyshenkilön kuitattava hänelle tulleet ilmoitukset kirjallisesti tai sähköisesti.

Pykälässä korostetaan, että tässä sopimuksessa tarkoitettu tiedonantovelvollisuus ei ole sama asia kuin vesihuoltolaisissa tarkoitettu tiedonantovelvollisuus (16 §). Vesihuoltolain mukaisella tiedonantovelvollisuudella tarkoitetaan vesihuoltolaitoksen ja asiakkaan välistä tiedonantovelvollisuutta. Tässä sopimuksessa tarkoitetaan puolestaan kunnan ja vesihuoltolaitoksen välistä tiedonantovelvollisuutta. Asiaa on haluttu korostaa sopimuksessa, jotta siitä ei tule epäselvyyttä.

Tiedonantovelvollisuuden rikkominen on sopimusrikkomus, josta voi seurata vahingonkorvausvelvollisuus. Tätä on haluttu sopimuksessa erikseen korostaa, sillä jos jotakin sattuu, on asiasta tiedottaminen toiselle osapuolelle ensiarvoisen tärkeää vahinkojen välttämiseksi. Mikäli tiedonantovelvollisuuden laiminlyönnin seurauksena toiselle osapuolelle aiheutuu vahinkoa, on velvollisuutensa laiminlyöneen osapuolen korvattava kyseiset vahingot.

Tietojen antaminen toiselle osapuolelle myös muissa kuin tämän pykälän mukaisissa asioissa on tarpeen ja erittäin suositeltavaa. Esimerkiksi alueiden kaavoitusta suunniteltaessa on suositeltavaa kommunikoida asiasta myös vesihuoltolaitoksen kanssa. Vesihuoltolaitoksen on hyvä tietää hyvissä ajoin tulevista kaavoitettavista alueista, jotta se osaa varautua niiden rakentamiseen esimerkiksi varaamalla alueen veden toimittamiseen riittävästi verkostokapasiteettia. Toisaalta vesihuoltolaitoksella voi olla alueen osalta olemassa tärkeää tietoa, joka vaikuttaa kaavoitussuunnitelmiin. Joidenkin alueiden rakentaminen voi esimerkiksi tulla kohtuuttoman kalliiksi vesihuollon näkökulmasta.

10 § Vahingonkorvaukset

Ensimmäisessä momentissa todetaan, että sopijapuolella on oikeus saada vahingonkorvausta silloin, kun toisen sopijapuolen sopimusrikkomus aiheuttaa vahinkoa. Sopimusrikkomuksia ovat esimerkiksi huleveden viemäröinnistä huolehtimisen laiminlyönti tai siihen liittyvien ra-

kenteiden ja laitteiden rakentamisen tai ylläpidon laiminlyönti. Samoin esimerkiksi tiedonantovelvollisuuden laiminlyönti katsotaan sopimusrikkomukseksi. Myös toimintaan liittyvän lainsäädännön velvoitteiden laiminlyönti tai muu sen vastainen toiminta on sopimuksen 6 §:n nojalla sopimusrikkomus. Sitä minkä lainsäädännön rikkomista vahingonkorvausvelvollisuus koskee, ei ole tyhjentävästi määritelty sopimuksen 6 §:ssä, mutta aina kun sopijapuoli toimii sopimuksen mukaiseen toimintaan liittyvän lainsäädännön vastaisesti, kyse on sopimusrikkomuksesta. Vahingonkorvausoikeuden periaatteiden mukaisesti korvauksen edellytyksenä on, että sopimusrikkomuksesta on aiheutunut sopijapuolelle vahinkoa.

Toisessa momentissa on sovittu tilanteesta, jossa sopijapuoli on toisen sopijapuolen sopimusrikkomuksen johdosta velvollinen maksamaan korvausta kolmannelle. Esimerkiksi: Sopijapuoli B syyllistyy sopimusrikkomukseen ja tämän sopimusrikkomuksen johdosta Oy C:lle (kolmannelle) aiheutuu vahinkoa. Mikäli sopijapuoli A - joka siis ei ole syyllistynyt sopimusrikkomukseen - on velvollinen maksamaan Oy C:lle korvausta B:n toiminnan (sopimusrikkomuksen) johdosta, sopijapuoli B on velvollinen suorittamaan vastaavan suuruisen korvauksen korkoi-neen sopijapuoli A:lle. Sen sijaan mikäli sopijapuoli A maksaa korvausta Oy C:lle ilman, että A olisi siihen velvollinen, sopijapuoli A:lla ei ole oikeutta saada edellä mainittua korvausta sopijapuoli B:ltä. Sen, missä tilanteissa sopijapuoli A on velvollinen maksamaan korvausta Oy C:lle sopijapuoli B:n sopimusrikkomuksen johdosta, ratkaisee viime kädessä tuomioistuin.

Tällä sopimuksella ei oteta kantaa laitoksen ja asiakkaan välisiin sopimussuhteisiin.

11 § Ylivoimainen este

Ylivoimainen este tarkoittaa vapautumista sopimuksen mukaisen toiminnan huolehtimisesta silloin kun ylivoimainen este on voimassa. Ylivoimainen este on sopijapuolen vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella oleva tapahtuma, jota sopijapuoli ei ole kohtuudella voinut ottaa huomioon sopimusta tehtäessä ja jota se ei ilman kohtuuttomia ponnisteluja olisi voinut välttää tai voittaa. Olennaista on, että kyseinen tapahtuma ei ole ollut osapuolen tiedossa sopimusta solmittaessa ja että se on tilanteena niin poikkeuksellinen, että siihen varautuminen olisi ollut kohtuutonta. On kuitenkin huomattava, että mitä tahansa tilannetta, joka keskeyttää sopijapuolen toiminnan ei katsota ylivoimaiseksi esteeksi. Sopijapuolten on varauduttava yllättäviin tilanteisiin riittävällä tasolla.

Pykälään on sisällytetty myös esimerkkejä tavallisimmista ylivoimaisista esteistä. Poikkeuksellinen rankkasade voi aiheuttaa tilanteen, jonka aikana huolehtiminen huleveden viemäröinnistä ei ole mahdollista ilman kohtuuttomia toimenpiteitä. Sopimuksessa runsas vedentulo on suhteutettava esimerkiksi verkostomitoituksiin. Mikäli tulviminen johtuu siitä, että verkostoa ei ole mitoitettu vaatimusten mukaisesti, ei tilannetta voida katsoa ylivoimaiseksi esteeksi. Alueiden suunnittelussa tulisi varautua myös siihen, että voimakkaan rankkasateen aikana viemärit tulvivat, jolloin veden tulisi ohjautua tulvareiteille.

Ylivoimaisesta esteestä on viipymättä ilmoitettava sopijapuolelle, kuten myös sen lakkaamisesta. Tiedonantovelvollisuus koskee myös esteen todennäköisiä vaikutuksia. Ylivoimaisen esteen osalta tiedonantovelvollisuutta on haluttu korostaa, sillä monissa tapauksissa sillä voi olla merkittäviä vaikutuksia osapuolten toimintaan.

12 § Sopimusasiakirjojen pätevyysjärjestys

Lähtökohtaisesti tähän sopimukseen liittyvien asiakirjojen tulee muodostaa kokonaisuus. Sopimuksessa on tarpeen määritellä mikä on asiakirjojen pätevyysjärjestys, jos niistä kuitenkin löytyy ristiriitaisuuksia. Pätevyysjärjestyksessä sopimus on ensimmäinen ja sitä seuraavat liitteet. Liitteiden ollessa ristiriidassa noudatetaan liitettä, jossa on pienin järjestysnumero.

13 § Sopimuksen voimaantulo ja voimassa olo

Sopimuksen voimaantulosta säädetään vesihuoltolaissa. Lain 17 a § edellyttää tämän sopimuksen laatimista sekä toimivaltaisen viranomaisen tekemään päätöstä huleveden viemäröintialueesta, joka on siis tämän sopimuksen liitteen 1 kartta. Sopimus laaditaan ensin ja 17 a §:n mukainen päätös huleveden viemäröintialueesta tehdään vasta sen jälkeen.

Sopimuksen sisältö hyväksytään allekirjoittamalla se osapuolten toimesta. Sopimus ei kuitenkaan astu voimaan, ellei toimivaltainen viranomainen tee päätöstä huleveden viemäröintialueesta. Mikäli päätöstä ei tehdä, sopimus raukeaa automaattisesti. Huleveden viemäröintialueesta päättävä taho määritellään kunnan johtosäännössä (tästä myöhemmin tarkemmin).

Sopimus on voimassa toistaiseksi.

14 § Sopimuksen muuttaminen

Sopimuksen muuttaminen edellyttää sopijapuolten yhteistä tahtotilaa. Yhteyshenkilöt eivät voi muuttaa sopimusta, vaan sopijapuolen edustajien on hyväksyttävä sopimukseen tehtävät muutokset. Sopimuksen muuttamisesta on neuvoteltava, jos jompikumpi osapuolista sitä ehdottaa. Muutokset tehdään kirjallisesti ja ne on liitettävä alkuperäiseen sopimukseen.

Sopimuksen muuttaminen on eri asia kuin huleveden viemärintialueen muuttaminen (liite 1). Alueen muuttaminen edellyttää aina vesihuoltolain 17 a §:n mukaista päätöstä. Toimivaltainen viranomainen on osoitettava kunnan johtosäännössä. Viemärintialueen muuttamista ei katsota sopimusmuutokseksi. On suositeltava, että viemärintialueen päivittämistarve tarkastellaan vuosittain yhteyshenkilöiden järjestämässä kokouksessa.

15 § Sopimuksen päättäminen ja irtisanominen

Sopimus voidaan päättää, mikäli osapuolet siitä yhteisesti sopivat. Asiasta neuvotellaan kuten sopimuksen muuttamisesta.

Sopimuksen irtisanominen on mahdollista, mikäli olosuhteet ovat muuttuneet sopimuksen solmimisen jälkeen. Olosuhdemuutosten on oltava sellaisia, että ne vaikuttavat sopimuksen toteuttamiseen. Olosuhdemuutos voi olla esimerkiksi kunnan päätös alkaa huolehtia itse kaikesta huleveden hallintaan liittyvistä toimenpiteistä. Irtisanomisen jälkeen sopimus on kuitenkin voimassa niin kauan, kunnes kunta on tehnyt uuden vesihuoltolain 17 a §:n mukaisen päätöksen huleveden viemärintialueesta tai tehnyt tarvittavat valmistelut ja toimenpiteet hulevesiviemäriverkoston siirtämisestä kunnan vastuulle. Mikäli kunta tekee uuden 17 a §:n mukaisen päätöksen, tarkoittaa se käytännössä huleveden viemärintialueesta päättämistä asemakaavan, hulevesisuunnitelman, katusuunnitelman tai yleisen alueen suunnitelman perusteella.

16 § Erimielisyydet

Sopimusta koskevat erimielisyydet ratkaistaan ensisijaisesti kahdenvälisissä neuvotteluissa. Mikäli neuvottelut eivät tuota tulosta, jätetään erimielisyydet viime kädessä vastaajapuolen kotipaikkakunnan käräjäoikeuden ratkaistaviksi.

Silloin kun vesihuoltolaitos on osa kuntaa, kuten liikelaitos, on kyse yhdestä oikeushenkilöstä, eikä käräjäoikeus ota käsiteltäväksi sopimusriitaa. Tällöin riita voidaan ratkaista vain sopimalla.

Erimielisyyksien ratkaisemiseen sovelletaan aina Suomen lakia.

17 § Allekirjoitukset

Sopimus vahvistetaan osapuolten allekirjoituksin.

Kunnan osalta sopimus hyväksytään lähtökohtaisesti kunnanvaltuustossa.

Vesihuoltolaitoksen osalta sopimuksen hyväksyvä taho riippuu vesihuoltolaitoksen organisatiomuodosta.

Liitteet

Liite 1

Liite 1 sisältää kartan huleveden viemärintialueesta. Alueen raja-alue esitetään kartalla mahdollisimman yksiselitteisesti. On suositeltavaa käyttää rajaamisessa samoja periaatteita kuin vesihuollon toiminta-alueen rajaamisessa. Suositeltava tapa rajata huleveden viemärintialue, on tehdä raja-alue kiinteistöjen rajojen mukaisesti.

Huleveden viemärintialue voidaan päivittää tarvittaessa vuosittain. Käytännössä päivittäminen tarkoittaa liitteen 1 kartan päivittämistä.

Liite 2

Sen lisäksi, että vesihuoltolaitoksen vastuu huleveden viemärintialueesta rajataan kartalla tietyille alueille, on tarpeen sopia vastuujako hulevesiviemärijärjestelmän rakenteiden ja laitteiden osalta. Tällä hetkellä vastuujako rakenteiden ja laitteiden osalta vaihtelee eri kunnissa merkittävästi. Kunnan ja vesihuoltolaitoksen on sovittava vastuujako omien olosuhteidensa perusteella. Liitteeseen on laadittu vastuujakon havainnollisuutta tukemaan kaksi kaaviota. Kaavio 1

sisältää kuvauksen tavallisista hulevesiviemäriverkoston rakenteista ja laitteista sekä hulevesiviemäriverkoston liittyvistä rakenteista ja laitteista. Kaavio 2 puolestaan sisältää kuvauksen hulevesiviemäriverkoston rakenteiden ja laitteiden sijoittumisesta ympäristöön sekä rajauksen kiinteistöjen vastuulle jäävistä rakenteista ja laitteista. Kaavio 2 on tyypiltään informaatio ja sen on tarkoitus havainnollistaa mahdollista rakenteiden sijoittumista todellisessa tilanteessa.

Liitteessä on tarkoitus kuvata tyhjentävästi vesihuoltolaitoksen huolehtimisvastuun piiriin tulevat laitteet ja rakenteet. Suosituksena on, että vastuujako kirjataan liitteeseen 2 sekä sanallisesti että kaavion 1 ja siihen liittyvän taulukon avulla. Vastuujako suositellaan kuvattavan tyhjentävästi ainoastaan vesihuoltolaitoksen osalta sen vuoksi, että kunnan vastuulle voi kuulua paljon muitakin rakenteita kuin kaaviossa 1 esitetyt rakenteet, ja niiden kirjaaminen tyhjentävästi voi olla vaikea tehtävä. Tällä tavalla pyritään välttämään epäselvyydet vastuissa. Halutessaan kunta ja vesihuoltolaitos voivat toki kirjata myös kunnan ja jopa kiinteistön vastuulle kuuluvat rakenteet ja laitteet, mikäli kokevat sen tarpeelliseksi.

Kaavioon 1 liittyvän taulukon toiseen sarakkeeseen kirjataan kaaviossa 1 esitetyt rakenteet tai laitteet numeroineen. Taulukon ensimmäiseen sarakkeeseen on tarkoitus laittaa rasti, mikäli kyseinen rakenne tai laite (tai osa kyseisistä rakenteista tai laitteista) kuuluu vesihuoltolaitoksen huolehtimisvelvollisuuden piiriin. Kolmanteen sarakkeeseen kirjataan mahdolliset lisätiedot, kuten vastuurajaukset. Esimerkiksi avo-ojien osalta lisätietojen kirjaaminen on käytännössä aina tarpeen. Vesihuoltolaitoksen huolehtimisvelvollisuuden piiriin kuuluvat ojat voidaan esimerkiksi luetteloida tai esittää sanallisesti lisätietoja-kohdassa tai vaihtoehtoisesti viitata erilliseen karttaliitteeseen, johon vesihuoltolaitoksen huolehtimisvelvollisuuden piiriin kuuluvat ojat on merkitty.

Taulukossa on myös kohta "Muut rakenteet". Tässä on tarkoitus kuvata sellaiset hulevesiviemäriverkoston kuuluvat tai liittyvät rakenteet tai laitteet, joita ei kaavioon 1 ole kuvattu valmiiksi. Tämän kohdan avulla voidaan ottaa huomioon harvinaisemmat rakenteet, jolloin liitteen 2 käyttäminen soveltuu vielä paremmin erilaisiin tilanteisiin eri kunnissa.

Liite 3

Liitteeseen 3 kirjataan ensinnäkin kustannukset, jotka voidaan sisällyttää huleveden viemäroinnin kokonaiskustannuksiin. Vesihuoltolaitos osoittaa nämä kustannukset kirjanpidossaan. Toisekseen liitteessä 3 esitetään määrittämissuhteet yleisten alueiden huleveden viemäroinnin osuudelle näistä kustannuksista.

Vesihuoltolaitosten kehittämisrahasto rahoitti projektin, jonka tarkoituksena oli tutkia erilaisia paikkatietoon perustuvia työkaluja tämän yleisille alueille kohdistuvien huleveden viemäroinnin kustannusten osuuden määrittämiseksi. Projektin toteutti Pöyry Finland Oy. Sen tuloksena syntyi käyttökelpoisia vaihtoehtoja osuuden määrittämiseksi kuntakohtaisesti. Pilottikuntina osuuden määrittämisessä olivat Turku, Kouvola ja Tuusula. Raportti projektin tuloksista on saatavana Vesilaitosyhdistyksen verkkosivustolta: vvy.fi → Julkaisut, ansiomerkit → Monistesarja → 40 Työkalujen kehittäminen huleveden viemäroinnistä perittävän korvauksen määrittämiseen ja kohdentamiseen (maksuton).

Työkalut perustuvat eri perusteilla määritettyjen pinta-alojen suhteisiin. Kaikissa työkaluissa tarkastelualueeksi rajattiin huleveden viemäroinnin piiriin kuuluva alue. Alue rajattiin kattamaan alueet, jotka sijaitsevat korkeintaan 20 metrin päässä huleveden runkoverkostosta. Jatkossa alueena tarkasteltaneen kuntien määrittämiä huleveden viemärointialueita. Tarkastelusta rajattiin lisäksi pois rakentamattomat kiinteistöt sekä valtion rakennetut yleiset alueet. Ensimmäisessä vaihtoehtoisessa työkalussa osuus määriteltiin yleisten alueiden kiinteistöjen kokonaispinta-alan suhteena hulevesiviemäroidyn alueen koko pinta-alaan. Toisessa vaihtoehdossa yleisten alueiden pinta-alasta otettiin huomioon vain se osuus, joka sijaitsee 20 metrin päässä hulevesiviemäristä, ja verrattiin sitä tarkasteltavan alueen kokonaispinta-alaan. Kolmannessa vaihtoehdossa hulevesiverkostolle laadittiin valuma-alueet ja niiden perusteella määriteltiin se osuus yleisten alueiden pinta-alasta, jolta hulevedet laskevat hulevesiverkostoon. Neljännessä vaihtoehdossa otettiin huomioon myös kiinteistöjen läpäisevien ja läpäisevätkäytävien pinta-alojen osuudet.

Eri menetelmillä määritetty eri kunnissa yleisten alueiden huleveden viemäroinnin kustannusten osuus vaihteli välillä 17-31 %. Suurin osa tuloksista kuitenkin sijoittui välille 23-25 %, joten tätä kyseistä osuutta voidaan käyttää ainakin alkuvaiheessa korvausta määrittäessä. Osuus voidaan tarkentaa myöhemmässä vaiheessa projektin antamien työkalujen avulla. Työkalujen käyttäminen heti kun korvauksen periminen aloitetaan antaa tarkemman kuntakohtaisen arvion yleisille alueille kohdistuvien huleveden viemäroinnin kustannusten osuudesta.

Liitteessä 3 on sovittava myös korvauksen maksuaikataulusta.

Liite 4

Liite 4 sisältää sopijapuolten yhteyshenkilöiden yhteystiedot. Yhteyshenkilöitä voi olla useampia kuin yksi per sopijapuoli. Mikäli kunnassa halutaan perustaa sopimuksen seurantaan erityinen seurantaryhmä, voidaan myös sen kokoonpanosta sopia tässä liitteessä.

Yhteyshenkilöiden yhteystietojen ylläpitäminen on tärkeää, jotta mahdollisissa ongelmatilanteissa sopijapuolet saavat toisiinsa luotettavasti yhteyden. Yhteyshenkilöiden yhteystietojen paikkansapitävyys on siksi tarkistettava säännöllisesti.

Muutokset kunnan johtosääntöön

Kunta voi siirtää toimivaltaansa vesihuoltolain 17 a §:n mukaisen päätöksen osalta kuntalain (365/1995) 14 §:n mukaisesti määräämällä asiasta johtosäännössään. Ilman johtosääntömuutosta päätösvalta vesihuoltolain 17 a §:n mukaisen päätöksen osalta on kunnanvaltuustolla. Päätösvalta voidaan siirtää joko toimielimelle, kuten jollekin lautakunnalle, tai suoraan viranhaltijalle. Mikäli päätösvalta siirretään lautakunnalle, se voidaan samalla valtuuttaa edelleen delegoimaan päätösvalta asiassa alaiselleen viranhaltijalle. Tällöin lautakunnalla säilyy asiassa otto-oikeus. Uuden kuntalain tultua voimaan otto-oikeus tulee erikseen antaa lautakunnalle, muuten se on ainoastaan kunnanhallituksella.

Kuntaliitto suosittelee, että ensimmäisen päätöksen huleveden viemäröintialueesta tekee kunnanvaltuusto tai muu monijäseninen toimielin, sillä päätöksellä on merkittäviä oikeusvaikutuksia. Mikäli kunta haluaa, että ensimmäisen päätöksen asiassa tekee muu monijäseninen toimielin kuin kunnanvaltuusto, tulee kunnan määrätä asiasta johtosäännössä.

Tässä sopimusmallissa suositellaan, että huleveden viemäröintialue päivitetäisiin vuosittain. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että vesihuoltolain 17 a §:n mukainen päätös pitäisi tehdä vuosittain. Asian vieminen valtuuston tai monijäsenisen toimielimen päätettäväksi vuosittain ei välttämättä ole järkevää. Hyvä vaihtoehto on, että sopimuksessa nimetyt yhteyshenkilöt (tai seurantaryhmän jäsenet) päivittäisivät viemäröintialueen vuosittaisessa tapaamisessaan. Ensimmäisen päätöksen olisi siis tehnyt valtuusto tai muu monijäseninen toimielin ja viranhaltija saisi toimivallan vasta päätöksen päivittämiseen. Kunta voi halutessaan myös säilyttää päätösvalan kunnanvaltuustolla tai monijäsenisellä toimielimellä.

Viranhaltijan toimivalta huleveden viemäröintialueen päivittämisessä edellyttää toimivallan siirtämistä johtosäännössä. Vaihtoehtoiset tavat siirtää toimivalta viranhaltijalle on esitetty kuvassa 2.

Vaihtoehdossa 1 kunnanvaltuusto on tehnyt ensimmäisen päätöksen huleveden viemäröintialueesta. Tämän päätöksen jälkeen kunta siirtää toimivallan asiassa johtosääntöään muuttamalla valitsemalleen monijäseniselle toimielimelle ja antaa sille oikeuden edelleen siirtää toimivallan alaiselleen viranhaltijalle. Viimeisenä vaiheena valittu monijäseninen toimielin päättää siirtää sille annetun toimivallan viranhaltijalle.

Vaihtoehdossa 2 kunnanvaltuusto on tehnyt ensimmäisen päätöksen huleveden viemäröintialueesta. Kunta siirtää toimivaltansa asiassa johtosääntöään muuttamalla suoraan valitsemalleen viranhaltijalle.

Vaihtoehdossa 3 ensimmäisen päätöksen huleveden viemäröintialueesta on tehnyt monijäseninen toimielin, jolle kunta on johtosäännössään antanut toimivallan ja oikeuden siirtää toimivaltaa alaiselleen viranhaltijalle jo aiemmin. Toimivallan edelleen siirtämisen edellytyksenä on johtosääntöön kirjattu valtuutus. Ensimmäisen päätöksen jälkeen toimielin päättää siirtää toimivaltansa valitsemalleen viranhaltijalle.

Vaihtoehto 1	Vaihtoehto 2	Vaihtoehto 3	
		Kunnanvaltuusto	
		↓ Johtosääntömuutos	
Kunnanvaltuusto	Kunnanvaltuusto	↓ Monijäseninen toimielin	1. Päätös huleveden viemäröintialueesta
↓ Johtosääntömuutos	↓	↓	
↓ Monijäseninen toimielin	Johtosääntömuutos	Edelleen delegointi viranhaltijalle	
↓ Edelleen delegointi viranhaltijalle	↓	↓	
↓ Viranhaltija	↓ Viranhaltija	↓ Viranhaltija	Huleveden viemäröintialueen päivitys

Kuva 2. Toimivallan siirtämisen viranhaltijalle vaihtoehdot vesihuoltolain 17 a §:n mukaisessa päätöksessä.

Sekä suoraan viranhaltijalle että monijäsenisen toimielimen kautta edelleen siirrettyä toimivaltaa voidaan tarvittaessa rajata erilaisin kriteerein. Tarve toimivallan rajaamiseen arvioidaan kuntakohtaisesti.

Koska kyseessä on alue, josta päätetään, voidaan myös määrätä, että tietyn suuruinen alueen kasvattaminen edellyttää lautakunnan (tai valtuuston) päätöstä. Mikäli toimivalta on määrätty monijäseniselle toimielimelle, joka on edelleen siirtänyt asian viranhaltijalle, on lautakunnalla käytettävissä otto-oikeus päätökseen. Uusi kuntalaki tuo muutoksen otto-oikeuteen. Uuden kuntalain tultua voimaan hallintosäännössä pitää erikseen antaa lautakunnalle otto-oikeus, muuten otto-oikeus on ainoastaan kunnanhallituksella.

Johtosäännössä on suositeltavaa viitata päätösvallan siirtämiseen vesihuoltolain 17 a §:n mukaisen päätöksen osalta. Päätösvallan siirtäminen 17 a §:n mukaisessa asiassa koskee ainoastaan päätöksen tekemistä asiassa. Sopimuksen ja siihen tehtävät muutokset hyväksyvät edelleen kunta ja vesihuoltolaitos.